

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kars Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu

KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 16.10.2019-192
Karar Tarihi ve No : 16.10.2019-2585

36.04.208
Toplantı Yeri
KARS

Kars İli, Kağızman İlçesi, Çukurayva Köyünde yer alan herhangi bir sit alanı içerisinde kalmayan, Kamu Orta Malına ait 118 ada 1 parsel, 119 ada 1 parsel, 120 ada 27 parsellerin I.Derece Sit Alanı olarak tesciline ilişkin; Kars İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü, Kültür İşleri Şube Müdürlüğü'nün 16.07.2019 tarih ve E.585434 sayılı yazısı, Kars Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 01.08.2019 tarih ve E.637623 sayılı yazısı, Kars İl Özel İdaresi, İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü'nün 15.08.2019 tarih ve E.4011 sayılı yazısı, Kars Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu uzmanlarının 18.09.2019 tarih ve 410672 sayılı raporu okundu. Konu ile ilgili bilgi ve belgeler incelendi. Yapılan görüşmeler sonucunda;

- Kars İli, Kağızman İlçesi, Çukurayva Köyünde yer alan herhangi bir sit alanı içerisinde kalmayan Kamu Orta Malına ait 118 ada 1 parsel, 119 ada 1 parsel, 120 ada 27 parsellerin 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 6. Maddesinde belirtilen "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı" özelliği taşıdığı anlaşıldığından aynı Kanunun Tespit ve Tescil ile ilgili 7. Maddesi ve Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkındaki Yönetmelik uyarınca, I. Derece Arkeolojik Sit olarak tescil edilmesine ve bu doğrultuda hazırlanan sit fişi ve krokinin uygun olduğuna,

-Ekli krokide sınırları belirlenen sit alanı içerisindeki 118 ada 1 parsel, 119 ada 1 parsel, 120 ada 27 parsellerin tapu kütüğünün şerh ve beyanlar hanesine ilgili Tapu Müdürlüğü'nce "I. Derece Arkeolojik Sit Alanıdır." şerhinin konulmasına,

- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 05.11.1999 tarih ve 658 sayılı İlke Kararının 1 inci maddesinde yer alan Koruma ve Kullanım Koşullarının I. Derece Arkeolojik Sit için Geçiş Dönemi Yapılanma Koşulları olarak belirlenmesine,

- İlgili İl Özel İdaresince, 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 17 nci maddesinde belirtilen süre içerisinde, söz konusu sit alanı için Koruma Amaçlı İmar Planının hazırlatılarak değerlendirilmek üzere Kurulumuza sunulmasına;

- Sit alanı içerisinde yapılacak herhangi bir fiziki müdahale (kazı, sondaj, tevhid, ifraz, vb) öncesinde Koruma Bölge Kurulundan izin alınmasına, ayrıca sit alanlarında her türlü fiziki müdahalelere karşı ilgili İl Özel İdaresi ve İl Jandarma Komutanlığınca gerekli güvenlik önlemlerinin alınmasına;

Karar verildi.

AVRUPA KONSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ D.K.V.K.E	SİT	ENVANTER NO:
TÜRKİYE	KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		HARİTA NO:
İLİ:KARS	İLÇESİ: KAĞIZMAN	MAHALLE KÖY VEYA MEVKİİ: ÇUKURAYVA KÖYÜ(PRUT)	KADASTRO ADA:118 PARSEL:1 ADA:119 PARSEL:1 ADA:120 PARSEL:27 ADA:121 PARSEL:24

ADI: DZARAKAR MANASTIRI (AĞKERAN)

GENEL TANIM: Kars İli, Kağızman İlçesi, Çukurayva Köyünde yer alan kaya oyma manastırdan günümüze, iyi durumda bir kilise, bir kısmı ayakta, bir kısmı tahrip olmuş, bir kısmı da toprak altında olduğu anlaşılan çok sayıda şapel ve mekân ulaştırılmıştır. Manastırın kilisesi, haç planlı, yarım daire tek apsisi, tromp geçişli basık kubbelidir. Naos yarım daire apsisi, yarım kubbe ile örtülüdür. Apsisin içerisinde bulunan pencere bir şapele açılır. Kilisenin içinin çoğu dökülmüş olmakla beraber beyaz renkte sıvalı olduğu anlaşılar. Yapının batı ve güney haç kollarında düzensiz şekilde yazılmış Ermenice kitabe vardır. Kubbenin ortasında, kollarının her iki köşesi daire motifi ile sonlanan, kırmızı boyalı kabartma haç motifi yer alır. Kilisenin kuzey haç koluna birer kapı ile açılan iki şapel yer alır. Kare planlı, kubbeli bu şapellerin doğularında birer apsileri ve apsis içinde altarıları bulunur. Aynı zamanda bu şapellerin güney duvarlarında kiliseye açılan, yuvarlak kemerli dikdörtgen birer pencereleri vardır. Batıdaki şapelin kubbesi tromp geçişlidir. Ana kilisede olduğu gibi burada da kubbe geçişi düz çizgilerle, kubbe sınırları yine zigzag motifi ile vurgulanmış, kubbenin merkezine de kırmızı boya ile haç motifi yapılmıştır. Doğudaki şapelin kubbesinin ortasında da kırmızı boya ile yapılmış haç motifi bulunur. Haç kolunun batı ucunda bulunan yuvarlak kemerli dikdörtgen bir kapı ile yıldız tonoz örtülü bir mekâna geçilir. Bu mekânın bir kısmı ve güney haç kolunun önü tamamen yıkılmıştır. Yıldız tonozlu mekânın güneybatısında bulunan dikdörtgen bir kapı ile bir şapele geçilir. Haç planlı, naos zemininden yüksek yarım daire apsisi bu şapel, tromp geçişli kubbe ile örtülüdür. Kilisede olduğu gibi hem geçişte hem kubbede kırmızı boya ile yapılan süslemeler, kubbede kabartma haç yer alır. Kilisenin batı ve kuzey haç kollarında bulunan Ermenice kitabelerde geçen isimlerden 10. yüzyıla ait olduğu anlaşılmıştır.

ŞİMDİKİ TEHLİKELER : Her türlü fiziki müdahale ve izinsiz kazılara karşı korumasız vaziyettedir.

ŞİMDİKİ DURUM : Manastır alanında bulunan yapılarda yer yer dökülmeler olmakla beraber kısmi yıkılmalar mevcut olup, iç mekanlardaki süsleme amaçlı motif ve bezemelerin büyük bir kısmı silinmiştir.

SİT POTANSİYELİ : I.Derece Arkeolojik sit potansiyeli bulunmaktadır.

ŞİMDİKİ KORUMA : Korumasız vaziyettedir.

ÖNERİLEN KORUMA : I. Derece Arkeolojik Sit Alanı

YAYIN DİZİNİ

GÖZLEMLER : Dzarakar Manastırının bazı bölümleri sağlamlığını yitirmiş olduğundan yapının korunmasını sağlamak için acil önlemlerin alınması gerekmektedir.

KORUMADERECESİ

HAZIRLAYANLAR: 18/ 09/ 2019

Devrim ÇETİN (Arkeolog)
İbrahim ÇOLAK (Arkeolog)

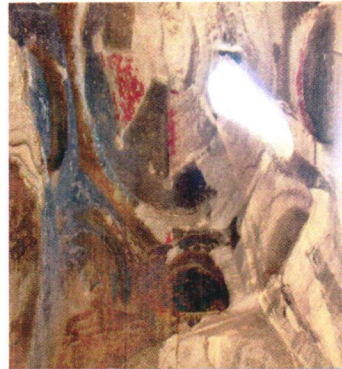
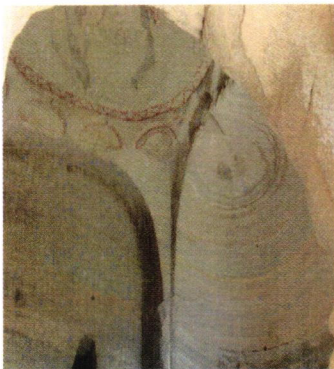
KONTROL EDEN: 18/ 09/ 2019

K.Zeynel Abidin YAŞLI
Bölge Kurulu Müdürü

**K.V.K.B.K. KARARLARI
NO:**

REVİZYON :

K.V.K.B.K. ONAYI: / / 2019

**KARS İLİ, KAĞIZMAN İLÇESİ, ÇUKURAYVA KÖYÜ
AĞKERAN MANASTIRI VE YERLEŞİM ALANI**

ITRF 3 Derecelik Koordinatlar

Nokta No	Y	X
1	577806.28	4457702.20
2	577844.62	4452545.93
3	577911.00	4457317.34
4	577798.70	4457312.79
5	577577.53	4457325.74
6	577574.48	4457328.83
7	577543.49	4457149.99
8	577828.90	4457872.74
9	577851.25	4457673.80
10	577572.82	4457670.78
11	577596.92	4457867.95
12	577618.60	4457866.25
13	577627.71	4457863.14
14	577643.49	4457860.85
15	577685.98	4457865.25
16	577689.08	4457866.78
17	577702.68	4457861.95
18	577711.50	4457861.12
19	577735.85	4457671.15
20	577754.51	4457680.80
21	577785.87	4457692.03

— Öneri I. Derece Arkeolojik Sit Alanı Sınırı
- - - - - Kadastro Parselleri